

DOSTUM GEORGIOS'UN MAVİ-BEYAZ ÜLKESİ HAKKINDA...

Esra DİLEK

Bayrağın işlevi nedir? Temsil ettiği ülkenin özgürlüğünü ifade etmek değil mi?.. Ya renkleri bayrağın... Yunanistan'a gidince ilk dikkatinizi çeken şey, bu ülkenin bayrağının renkleri olacaktır. İster Ege'nin irili ufaklı adalarından birine, Rodos'a, Patnos'a veya Mikanos'a gidin, isterseniz Yunanistan'ı boydan boya geçin ve Batı'daki İyonik adalardan birinde karaya çıkın... Her yerde karşınıza o güzelim Akdeniz'in çarpıcı mavisıyla, kenarında inci gibi dizilmiş beyaz yapıların çıktığını göreceksiniz. İşte o zaman "mavi-beyaz bu ülkeninin gerçek rengi" diyen sesini duyacaksınız...

Bir düşünürün dediği gibi her yaşamın bir rengi vardır ve bu rengi seçmek ya da değiştirmek, açmak ya da koyulaştırmak elimizdedir. Evet, tıpkı bunun gibi her ülkenin de bir rengi var. Düşünün bulacaksınız. Tatilinizi geçirmek için seçtiğiniz ülke rengi mavi-beyaz ise nereye gideceğinizi biliyorsunuz...

Yunanistan'da ilk farkedeceğiniz şey insanların ki-barlığı ve yardımseverliğidir. Bunu hissetmekle birlikte rahatlayacak, insanlara daha kolay yaklaşacaksınız. Tabii, onlar sizden daha önce davranmazsa. Bu, onları tanımanızı, anlamanızı sağlayacak ve inanın ki çok seveceksiniz.

Ozan'ın dediği gibi;

Bir soyun kanı olmasın varsın damarlarımızda akan
İçimizde şu deli rüzgar, bir havadan
Bu yağmurla cömert, bu güneşle sıcak
Gönlümüzden bahar dolusu kopsun
İyllikler, hasretler kucak kucak
Bir havadan...

Yunanistan'a karayolundan gitmeyi tercih ettiyseniz ilk göreceğiniz kısım Batı Trakya olacaktır. Türk nüfusun fazlalığı ile birlikte herşeyin tanıdık, bize benzer olduğu bir bölge burası. Tek garip olan şey karma-karışık Grek Harfleri olacak sizin için. Buna alışmak ise uzun sürmeyecektir. Gerçi her karayolu levhası, her sokak-şehir ismi yabancılar düşünülerek bir Grek, bir de Latin harfleriyle olmak üzere iki kez yazılıdır ama yeteri kadar uzun kalacaksınız 24 harfli Grek alfabesini öğrenmek sizin için zevkli ve faydalı olacaktır.

Alexandropoli (Dedeağaç), Komotini (Gümölcine) Xantki (İskeçe) den geçip Kavala'ya geleceksiniz. Sabahın ilk ışıklarıyla aydınlanan bir tepeye dizili güzelim evler ve hemen önündeki masmavi deniz size ilk mutlulukları tattırarak ve doğru yapılan bir seçimin huzurunu duyuracaktır. Kavala'dan sonra yolunuz deniz kenarından devam eder. Önünüze çıkacak ilk büyük şehir Thessaloniki ya da Selanik'tir. Halkidiki Yarımadası'nın doğal güzellikleriyle ve binlerce yıllık tarihiyle donatılmış şehirde çok güzel saatler geçireceksiniz. Selanik ismini İ.Ö. 316/315 yılında büyük İskender'in kız kardeşinden almıştır.

Kassandra, Halkidiki yarımadasının üç uzantısının en batıda olanıdır ve adını İskender'in kız kardeşiyle evli olan Kassandros'tan almıştır. Eşsiz plajları, çam ormanları ve küçük köyleriyle dikkat çekici bir tatil beldesidir Kassandra.

Poligiros'tan 52 km. uzaklıkta Stagia'ya düşerse yolunuz, büyük filozof Aristo'nun doğum yerine geldiğinizi anlamanızı sağlayacak bir Aristo heykeli karşılar sizi.

Daha güneyde, Halkidiki'nin en doğudaki parmağı Athos yarımadasında Ouronopolis yıllar öncesinin izlerini hala taşıyan kıyıları, el değmemiş hissini veren sessizliği ile sizi büyüleyecektir.

Eğer karşılaştığınız bunca etkili manzaradan, tarihin her döneminden taşınıp getirilen bunca zenginlikten ayrılmayı başarıp yolunuza devam edebilirsiniz güneyde Larissa'ya geleceksiniz. Burada fazla oyalanmadan altı saatlik bir karayolculuğuna hazırlanın. Yeni durak batı'da ki Ioannia. Yolunuz boyunca sizi etkileyecek şeylerin başında Meteora gelecektir.

Thessalia (Tesalya) düzlüklerinde yükselen Pinus Dağı eteklerinde, Pinios ırmağının oluşturduğu muh-

teşem kanyonları ziyaret edebilirsiniz. Bu kayalıklarda inşa edilmiş 24 manastır, Bizans sanatının eşsiz örnekleriyle donatılmıştır.

Dünyadan izoleymiş gibi duran bu manastırlardan hemen bitişiğindeki Pindus Dağına ve altında uzanan Thessalia düzlüklerine baktığınızda Tanrı'ya yaklaşmak ve onu düşünmek için niçin buranın seçildiğini anlayacaksınız. Meteora manastırlarının tarihlerini, hangisinin kaç yılında, kimin tarafından yapıldığını anlatıp sizi sıkmak gereksiz. Ancak gördüğünüz zaman, herşeyi öğrenmek isteyecek ve bunları hiç unutmayacaksınız.

Epirus Bölgesi, Yunanistan'ın en dağlık bölgesi. Doğa burada da yine cömert, yine sevecen. Farklı bir biçimde ama yine çok etkileyici. Yüksekliği ile ürkütücü, irili ufaklı göelleriyle huzur verici. Bu dağların arasında kıvrılıp giden yol yavaş yavaş alçalacak. Sonra yokuş aşağı dimdik inerken, yanınızda, hemen aşağıda büyük bir göl, gölde bir küçük ada ve göl kıyısında şipşirin bir şehir sizi şaşırtacak. İşte burası Ioannina'dır ya da namı diğer Yanya. Aklınıza Yanyalı Ali Paşa mı geldi? Tamam, doğrusunuz. İşte göl kıyısında kopkoyu bir yeşillik arasında yükselen şu surlar, Ali Paşa'nın yaptırdığı Yanya Kalesi'ne aittir. İleride görülenlerin minare olabileceğini düşünmekle de yanılmadınız. Gerçekten de o görülen Aslan Camisinin minaresidir.

İşte burası Yanya. 230 yıllık Türklüğünü hala kaybetmemiş güzelim Yanya. Bir şarkı gibi, hoş giden ama hüznü. Konuştuğumuz bir Yunanlı "Poli Turkalo" diyor. Yani Türk çoktu bir zamanlar, şimdi ise hiç yok. Bunu insan bakar bakmaz görebiliyor zaten. Yanya ya da Ioannina hala güzel bir şehir. Bakımlı ve sevimli. Eskinin izleri görkemli ve modern şehirle şaşılacak bir uyum içinde.

Gece göl kıyısında oturup, kaleyi arkanıza alın. Hemen gölün kıyısından başlayıp önünüzde dimdik yükselen dağlarda, size ateş böceklerini anımsatan irili ufaklı ışıkları seyredin. Bunlar dağdaki köy evleridir. Ama insan nerede dağ bitip gökyüzü başlıyor, hangi ışıklar köylülere, hangileri yıldızlara ait ayırtedemez. Şaşırsınız. İşte bu örnekle siz de manzaranın gece ve gündüz nasıl muhteşem olduğunu anladınız.

Tatlı su ürünlerinin her türünü bulabileceğiniz bir Taverna'da değişik Yunan içkilerini, Ouzo'yu, Mastika'yı denemeyi düşünüyorsanız size Nissi adasının yolu gözükte demektir. Doğru göl kıyısına gidin, bir küçük motor'a atlayıp Nissi'ye. Yolculuk 10 dakika ya sürer ya sürmez. 17. yüzyılda kurulan minicik bir köy bulacaksınız burada. Bu büyüül atmosferde geçireceğiniz gecenizi tamamlamak için Yunan müziğinin o kıvrak, keyifli melodilerinden başkasına ihtiyacınız yok.

Ancak sanat tarihiyle aranız iyiye, Nissi'de yapabilecekleriniz bitmedi demektir. Filantropinon-Prodomos manastırlarını ve Ali Paşa'nın son günlerini

geçirdiği Agios Panteleimon manastırını gezip, Bizans mimariyle bir kere daha buluşabilirsiniz.

Ioannina'da Tourist Pavillion'da Yunan mutfağı ile tanışmak, Açık hava tiyatrosundaki bir bale gösterisini ya da bir konseri izlemek inanın çok farklı ve çok güzeldir. Gölü gören yüksekçe bir yerde, çam ağaçları arasında ve Yunan insanlarıyla beraber olmak, o gecenin unutulmazlığını sağlayacak öğelerdir.

Antik Yunan'la ilgilenmiş herkese tanıdık gelen bir diğer isim Dodoni. Eski Yunan Geleneği, Dodoni'yi en eski kahinlik merkezi ve insan bilgeliğinin en gerçek kaynağı olarak kabul etmiştir. Gelecekte haber almak isteyen antik çağ insanlarının sıkça uğradıkları bir yermiş Dodoni. Ioannina'nın 22 km. güneyinde, M.Ö. 2500 yıllarında kurulmuş bir Proto-Helladik çağ şehri. Burayı ziyaret edenlerin arasında Herakles'in, Neoptolemos'un, Ulysses'in de olduğunu biliyor muydunuz? Büyük Tiyatro'yu, politik toplantılar için yapılmış "Bolüteron"u görmek onlar kadar sizin de yapabileceğiniz birşey, bu çağda bile olsa.

Metsova, folklorik zenginlikleriyle, Nikos Gorge Milli Parkı doğal güzellikleriyle görülmeye değer diğer yerler. Epirus Bölgesinde Yunan insanının en doğal haliyle görmek ve tanımak şansına sahipsiniz. Bunu sakın küçümsemeyin. Tatiliniz süresince başınıza gelebilecek olan her türlü aksiliği (eğer olursa!) size unutturacaklardır. Belki de, yazının başından beri anlatılan bunca güzellik arasında en güzelidir bu. Yunanca bilmediğiniz için birşey kaybetmeyeceksiniz. Çünkü bu insanlarla kuracağınız dostluklar, göreceğiniz ve göstereceğiniz sevgi en iyi anlaşma aracınız olacak ve daha fazlasını hiç aramayacaksınız.

Bu kadar kesin oluşum, bunları yaşamamdan kaynalanıyor. Sabahın çok erken saatlerinde, henüz güneş yeni yeni yükselirken ve herkes uyurken, yorgun ve bitkin bir halde 65 yaşında bir Yunanlı'nın konuğu oldunuz mu hiç? Olmadıysanız burada anlattıklarım abartılmış gibi gelebilir size. Bu doğaldır. Ama sevgili arkadaşım Georgios'un bana ve arkadaşlarıma hazırladığı kahvaltı, pişirdiği sıcak kahve ve sunduğu tadına doyumaz dostluk, bugüne kadar ki en büyük ziyafet oldu benim için. Georgios'u bir daha görebilir miyim bilmiyorum. Ama onun bana gösterdiği sevgiye teşekkür edebilmenin belki de tek yolu bu yazıyı yazmak ve onu burada anmaktır.

İşte Yunanistan'ın farkı da buradadır. Benden 40 yaş büyük arkadaşım gibi insanlara rastlamak için büyük şansa sahip olmanız gerekmez. Çünkü onlar her yerde, her adada, her şehirde vardır ve ne zaman olursa olsun sevgilerini paylaşmaya hazırdır. Orada yaşanan güzel

günler ve gecelerden sonra ülkenize döndüğünüz de, elinizde kalanlar tatil fotoğraflarından, kartpostallardan fazlası olacaktır. Bu fazlalık ta kendisini iki yerde hissettirir: Güzel anılarla kalbinizde ve kabarık bir listeye adres defterinizde.

Igomenitsa, Ioannina'dan 98 km. uzaklıkta bir küçük liman şehri. Buradan bir feribotla Korfu'ya (Corfu) gidin. Orada Yunanistan'ın farklı bir yönüyle tanışın. Sabaha kadar canlı, ışıklı, her yerden yükselen müzikle dipdiri bir ada burası. Eksikliğini hissedeceğiniz tek şey Yunan insanının sıcaklığı olacaktır. Çünkü bu ada, Avrupalı turistlerle o kadar doludur ki Yunanlılar tam anlamıyla azınlıktadır.

Odysseus'un evi Hhaki'ye dönerken yaptığı uzun yolculuğun son durağı Korfu'nun başkenti Kerkira, tarih boyunca pek çok kültüre ev sahipliği yapmış, İyonik adaların en fazla tanınanıdır. Dönem dönem Venediklilerin, Bizanslıların yönetimi altına da girmiş, bir liman ve denizin önemli bir kontrol noktası olmuştur. Şimdilerdeyse herşeyiyle turizmin hizmetinde, durup dinlenmeden yabancılarla unutulmaz günler ve geceler yaşatmak uğraşındadır. Her beş dakikada büyük bir yolcu uçağının indiği havaalanı, devamlı gemilerin yanaşıp ayrıldığı büyük limanı bunun en açık belirtisidir. Avusturya son Kaizer'i Elisabeth'in yazlık sarayı da bu adada gündüzleri müze, geceleri gazino olarak turistlere hizmet vermektedir.

İyonik adaların diğerleri Zakynthos, Kefalonya (Cefalonia), Hhaki'ye de gidin. Ama bunca seçeneği sunup ta sizi bunaltmamak için adalarını yazıp geçmeli.

Yunanistan'a gidip Olympia'yı görmemek olmaz. Ama Olympia'yı burada uzun uzun anlatmaya gerek var mı? Zeus'u, Hera'yı, Apollo'yu, Herakles'i zaten hepimiz tanıyor biliyoruz. İstedığınız zaman gidip yakından görebilirsiniz. Peloponnese (Mora) yarımadasında Patras liman şehrinde güneye doğru ilerleyin ve Yunan sanatının-medeniyetinin görkemiyle kucaklaşın.

Zeus'un sevgili ve güzel kızı tanrıça Athena, kültürün başkentliğini yapan şehir için Poseidon'la bir yarışa girer. Bu şehre en faydalı armağanı veren yarışın galibi olacaktır. Poseidon'un verdiği beygire karşılık Athena, halka zeytin ağacını armağan eder ve yarışını kazanır. Artık bundan sonra şehrin adı Atina'dır.

İşte böyledir Atina'nın adının koyuluşu. Athena ise Atinalıları hiç unutmamış, her zaman onların koruyucusu olmaya devam etmiştir. İyonik stilde yaptıkları bir tapınakla da Atinalılar tanrıçaları, koruyucuları ve şehirlerinin patronu Athena'ya teşekkürlerini sunmuşlardır.

Bu Atina'nın bir yüzüdür. En iyisi 2500 yıllık bir

geçmişe sahip, önemli kültürel, bilimsel gelişmelere beşiklik eden, sanatın ulaştığı dorukları cömertçe sergileyen, bu olası müzelerin en büyüğüne, Atina'ya gidin, Acropolis'ten etrafınızı seyredin. Bugüne kadar kimsenin göremediği birçok başka yönde kendiniz keşfedin.

Buraya kadar Yunan'a ait pek çok şey yaşayıp öğrendiniz. Gelin bunları doruğa ulaştıralım. Plaka'da ki pek çok taverna ve barbacue'lerin birinde enfes bir gece yaşayıp tüm bunları perçinleyelim. Sirtaki öğrenmeye ne dersiniz? Bunun için herhangi bir Yunanlı'dan yardım istemeniz yeterlidir. İşte en güzeli de budur. Doğa'yı, tarihi, kültürü görmek, yaşamak, iyi ama ille de bunu yöre halkıyla, Nikos'la, Yannis'le, Maria'yla, Katherina'yla, Georgios'la paylaşmalı, tatlandırmalı. Turizm de aslında bu değil midir? İnsanları, halkları, kültürleri birbirine yaklaştıran, birbirlerine sevdiren yine insanların içindeki büyük coşku. Diğer tüm anlatılanlar, ormanlar, plajlar, tapınaklar bunu sadece kolaylaştıran ayrıntılar.

Yunanistan'da yaşadığım beş haftada anlatmaya değer öylesine çok şey gördüm ki bunları bu tür bir yazı haline getirmenin en zor yanı aralarında seçim yapmaktır. Elimden geldiğince objektif oldum ve işinize yarayacak bilgileri de vermeye çalıştım.

Bir Türk olarak Yunanistan'a giderken içimde var olan tedirginlik, dönüşte yerini çok farklı, çok güzel bir duyguya bıraktı. Bunda Akdeniz güneşinin, masmavi denizin payı ne kadardır, ne kadarı insanlara aittir söylemek zordur. Kesin olan tek şey, burasının gidilmeye gerçekten değer, şipşirin bir ülke olduğudur.

Yasas ya da hoşçakalın!